

Datum: 22. marec 2016

Državni zbor Republike Slovenije
Skupina poslank in poslancev
(prvopodpisani dr. Matej T. Vatovec)

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 47/13), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1 in 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vlagamo spodaj podpisana poslanka in poslanci

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA
DODANO VREDNOST**

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku na podlagi 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Na sejah Državnega zbora in na sejah matičnega delovnega telesa bo v imenu predlagateljev sodeloval dr. Matej T. Vatovec.

Priloga:

- Predlog zakona
- Priloga I k Zakonu o davku na dodano vrednost
- Podpisi poslank in poslancev:

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA DODANO VREDNOST

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1. Ocena stanja

Sistem obdavčevanja dobav blaga in storitev z davkom na dodano vrednost (v nadaljnjem besedilu: DDV) je bil v Republiki Sloveniji uveden s 1. julijem 1999, ko se je začel uporabljati Zakon o davku na dodano vrednost – ZDDV (Uradni list RS, št. 89/98). V letu 2006 je bil nato sprejet prenovljen Zakon o davku na dodano vrednost – ZDDV-1 (Uradni list RS, št. 117/06), ki je nadomestil navedeni zakon in se uporablja od 1. januarja 2007. Zakon je bil v nadaljnjih letih nekajkrat spremenjen in dopolnjen, nazadnje z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost - ZDDV-1I (Uradni list RS, št. 90/2015), ki je stopil v veljavo s 1. januarjem 2016.

ZDDV-1 je usklajen z zakonodajo Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), in sicer predvsem z Direktivo Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L št. 347 z dne 11. 12. 2006, str. 1: v nadaljnjem besedilu: Direktiva o DDV), nazadnje spremenjeno z Direktivo Sveta 2013/61/EU z dne 17. decembra 2013 o spremembi direktiv 2006/112/ES in 2008/118/ES, kar zadeva najbolj oddaljene francoske regije in zlasti Mayotte (UL L št. 353 z dne 28. 12. 2013, str. 5).

S sprejetem ZDDV-1 (Uradni list RS, št. 117/06) se je DDV obračunaval po splošni stopnji 20% in nižji 8,5%. S 1. julijem 2013 se je na podlagi določil Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 - ZIPRS1314 (Uradni list RS, št. 104/12, 46/13, 56/13 – ZŠtip-1, 61/13, 82/13, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr in 111/13 – ZOPSPU-A) Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (Uradni list RS, št. 104/12, 46/13, 56/13 – ZŠtip-1, 61/13, 82/13, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr in 111/13 – ZOPSPU-A) kot krizni ukrep splošna stopnja začasno dvignila na 22% in nižja na 9,5%. Začasni dvig stopnje DDV se je podaljšal z Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 - ZIPRS1415 (Uradni list RS, št. 101/13, 9/14 – ZRTVS-1A, 25/14 – ZSDH-1, 38/14, 84/14, 95/14 – ZUJF-C, 95/14, 14/15, 46/15 in 55/15). Začasni dvig pa je postal stalen 1. januarja 2016 z začetkom uporabe Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost – ZDDV-1I (Uradni list RS, št. 90/15 z dne 27. 11. 2015), s katerim je bila uveljavljena splošna davčna stopnja 22% in nižja davčna stopnja 9,5%.

1.2. Razlogi za sprejem predloga zakona

Glavni namen sprememb ZDDV-1 je sprememba in dopolnitev seznama dobave blaga in storitev, za katere velja nižja stopnja DDV, ki je Priloga I k Zakonu o davku na dodano vrednost (v nadaljnjem besedilu Priloga I k ZDDV - 1).

Trenutni seznam dobave blaga in storitev, za katere velja nižja stopnja DDV, nerazumljivo ne vključuje higienskih izdelkov za ženske (damski vložki, dnevni vložki, damski vložki za večkratno uporabo, menstrualna skodelica), čeprav ti izdelki za ženske ne predstavljajo luksuza, temveč so življenjsko nujne potrebščine, ki jih ženske potrebujejo vsaj enkrat mesečno. Ti izdelki za ženske predstavljajo višje osnovne življenjske stroške, ki jih moški seveda nimajo.

Ob tem ne smemo mimo dejstva, da je ravno pri ženskah stopnja tveganja revščine višja kot pri moških. V letu 2014 je bila stopnja tveganja revščine med ženskami 15,2-odstotna, med moškim pa 1,5 odstotka manjša, 13,7 odstotna. Stopnja tveganja revščine med brezposelnimi ženskami, v letu 2015 jih je bilo 56.634, je bila 46,2-odstotna; od leta 2005 se je zvišala za 20,1 odstotne točke.

Po podatkih iz Raziskovanja o dohodkih in življenjskih pogojih (SILC) za leto 2014 je bila stopnja tveganja revščine v Sloveniji 14,5-odstotna, in se od leta 2013 ni zmanjšala. To pomeni, da je v Sloveniji živel pod pragom tveganja revščine 14,5 % ali približno 290.000 oseb. Stopnja tveganja revščine je višja pri ženskah kot pri moških. Tveganje revščine je višje tudi v enostarševskih družinah, večina je mater samohranilk, saj je stopnja tveganja revščine leta 2013 znašala 30,1 % in se je v enem letu povišala za 4,2 odstotni točki (SURs).

V Sloveniji revščina narašča hitreje kot drugod v Evropi. Tako je bila Slovenija po podatkih Eurostata v letih 2012/2013 na tretjem mestu po naraščanju revščine v EU, medtem ko je EU v povprečju beležila zmanjševanje revščine. Od leta 2009 do zadnjega kriznega leta 2013 je bil v Sloveniji zaznan 3,2-odstotni porast revščine, kar je drugi največji porast v EU, takoj za Grčijo, medtem ko je revščina v EU v povprečju zrasla za 0,6 odstotka. Slovenija je zabeležila tudi največji delež krčenja sredstev za pokojnine in socialne podpore v Evropi, po drugi strani pa je med prvimi v Evropi po višanju sredstev za ekonomsko področje.

Na podlagi navedenega ugotavljamo, da je število žensk, ki so socialno ogrožene, najvišje v novejši zgodovini Slovenije, zlasti pa po letu 2005, od kar imamo popolnoma primerljive podatke. Stopnja tveganja revščine za ženske se je od leta 2005, ko je bila 13,7 odstotna, zvišala na 15,2 odstotna leta 2014. V letu 2014 je pod pragom revščine živelo 154.000 žensk. Med njimi je vedno več dolgotrajno brezposelnih, ki ne prejemajo nadomestila za primer brezposelnosti, pa tudi takih, ki zaradi zaostritve zakonodaje (vračila prejetih pomoči oziroma poplačilo iz premoženja) ne prejemajo niti denarne socialne pomoči. Za vse te skupine je nakup higienskih izdelkov razmeroma velik, za nekatere tudi zelo velik strošek. Z uvedbo znižane davčne stopnje za te izdelke bi ta strošek nekoliko zmanjšali, tako da bi se nekoliko izboljšal njihov materialni položaj. Hkrati bi imela sprememba sporočilno vrednost kot ukrep za povečanje enakosti spolov. Higienske potrebščine namreč niso luksuzna potrošnja, ampak nujni strošek, ki pa obremenjuje izključno ženske.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj predloga zakona je zmanjšanje stopnje DDV iz splošne na nižjo pri higienskih izdelkih za ženske. Higienski izdelki za ženske so fiksni mesečni strošek, ki ni luksuz temveč nujna potrebščina. Ta strošek je znaten zlasti za socialno ogrožene prebivalke.

Osrednji cilj in namen predlagane rešitve je zmanjšanje tveganja revščine in s tem omogočiti ženskam, pri katerih je stopnja tveganja revščine višja kot pri moških, cenovno dostopnejšo blago oz. storitev.

2.2. Načela

Predlog zakona o dopolnitvah zakona o davku na dodano vrednost zasleduje načela socialne države in socialne pravičnosti.

2.3. Poglavitne rešitve

S predlogom zakona se uvaja nižja, 9,5% stopnja DDV za naslednje dobave blaga:

- damski vložki za enkratno in večkratno uporabo,
- tamponi ter podobni izdelki iz kakršnega koli materiala (iz papirne mase, papirja, celulozne vate ali iz koprane iz celuloznih vlaken)
- menstrualne skodelice.

Našteto se dopiše k točki 3 Priloge I k ZDDV - 1, v zvezi s katerimi se bo tako po novem obračunaval DDV po nižji, 9,5% DDV.

Zakon bo začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS, uporabljati pa se bo začel 1.7.2016.

3. PRILAGOJENOST UREDITVE PRAVU EU IN PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

3.1 Prilagojenost ureditve pravnemu redu Evropske unije

Predlog zakona je usklajen s pravnim redom EU. Priloga III Direktive Sveta 2006/112/ES vsebuje maksimalni možni izbor kategorij blaga in storitev, za katere je dopustno uporabljati nižjo stopnjo DDV, dejansko pa vsaka posamezna država članica sprejme odločitve o tem, katero blago in storitve bodo obdavčeni z nižjo stopnjo DDV.

V nadaljevanju je narejena primerjava zdaj veljavnih stopenj DDV v zvezi z dobavami blaga in storitev, za katere se s tem predlogom zakona uveljavlja nižja stopnja DDV, po posameznih državah članicah EU.

3.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Združeno kraljestvo:

Leta 2001 so znižali DDV za higienske vložke in tampone iz 17,5% na 5%. V lanskem letu je 281.268 državljanek in državljanov podpisalo peticijo, da bi se obdavčitev higienskih vložkov in tamponov znižala na 0%.

Irska:

Stopnja DDV za damske vložke in tampone je na Irskem posebnost, saj je stopnja DDV 0%, ker je bila stopnja določena še pred uvedbo zakonodaje EU o minimalni stopnji DDV.

Francija:

V Franciji so decembra 2015 znižali stopnjo DDV za higienske vložke, tampone, večkratne higienske vložke in menstrualne skodelice iz 20% na 5%.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Ocenjujemo, da se bodo potencialni prihodki proračuna iz naslova zbranega DDV zmanjšali za 3.400.000 EUR na leto.

Sprejem zakona ne bo imel posledic za druga javnofinančna sredstva.

5. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ne bodo potrebna dodatna proračunska sredstva.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

/

7. RAZLOGI ZA OBRAVNAVO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

Obravnavo po skrajšanem postopku predlagamo, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona. Z novelo zakonom se v manjši meri spreminja le priloga zakona, ki določa seznam dobav blaga in storitev za katere se uporablja nižja stopnja DDV. Cilji, ki naj bi jih dosegli s spremembo, se ujemajo s cilji osnovnega zakona.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14 in 90/15) se v Prilogi I: Seznam dobav blaga in storitev, za katere se uporablja nižja stopnja DDV 3. točka spremeni tako, da se glasi:

»(3) zdravila, ki se uporabljajo za zdravljenje in preprečevanje bolezni v humani in veterinarski medicini, vključno z izdelki za nadzorovanje rojstev in z izdelki za higiensko zaščito, vključno z damskimi vložki za enkratno in večkratno uporabo, tamponi ter podobnimi izdelki iz kakršnega koli materiala (iz papirne mase, papirja, celulozne vate ali iz koprane iz celuloznih vlaken) in menstrualnimi skodelicami.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

2. člen

Davčni zavezanci, ki vodijo zaloge blaga po prodajnih cenah z vračunanim DDV, morajo na dan, 1. julijem 2016 popisati blago na zalogi, za katero se s tem zakonom spreminja stopnja DDV, in določiti prodajne cene z vračunanim DDV po novi stopnji.

3. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne s 1. julijem 2016.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Točka 3 Priloge I k ZDDV-1 se tako dopolni še z naslednjim blagom oz. storitvami: damskimi vložki za enkratno in večkratno uporabo, tamponi ter podobni izdelki iz kakršnega koli materiala (iz papirne mase, papirja, celulozne vate ali iz koprne iz celuloznih vlaken) in menstrualnimi skodelicami.

Ti higienski izdelki niso luksuzna potrošnja, ampak nujni strošek, ki obremnjuje izključno ženske, zato ni razlogov, da ne bi bili obdavčeni po nižji stopnji DDV. Ob tem ne smemo mimo dejstva, da je pri ženskah stopnja tveganja revščine višja kot pri moških. V letu 2014 je bila stopnja tveganja revščine med ženskami 15,2-odstotna, med moškim pa 1,5 odstotka manjša, 13,7 odstotna. Z uvedbo znižane davčne stopnje za te izdelke bi osnovne življenjske stroške žensk nekoliko zmanjšali, tako da bi se nekoliko izboljšal njihov materialni položaj.

K 2. členu:

S tem členom se določa prehodna ureditev za uveljavitev nove stopnje DDV pri zalogah blaga, za katere se spreminja stopnja DDV, če so vodene po prodajnih cenah z vračunanim DDV. Davčni zavezanci morajo v teh primerih opraviti popis zalog na dan začetka uporabe zakona in preračunati vrednosti zalog z upoštevanjem nove stopnje DDV.

K 3. členu:

S končno določbo je določeno, da začne zakon veljati petnajst dni po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Znižana davčna stopnja se bo začela uporabljati za obdobje od 1. januarja 2017 naprej. Začetek uporabe se razlikuje od začetka veljavnosti zato, da olajšamo prehod prodajalcev na novo stopnjo, zlasti tistih, ki bodo imeli na dan začetka uporabe zaloge neprodanega blaga z vračunanim DDV-jem po starih cenah.

IV. PRILOGE

PODPISI POSLANKE IN POSLANCEV

Dr. Matej T. Vatovec

Luka Mesec

Matjaž Hanžek

Violeta Tomić

Dr. Franc Trček

Miha Kordiš